

6. Ach, a ještě není konce. Nechápatost, formální logika a spolkařský duch štvou p. Dyka a nepřejí mu pokoje. Tváří se zase, jako by nerozuměl větě, kde pravím, že nejsem, *přesně vzato*, dlužen vysvětlení největší většině podepsaných, poněvadž se s nimi osobně nestýkám. Povím mu to tedy: inkrimovanou větou o „tlupě“ nedotknul jsem se podepsaných jako *osob a jednoliveců* — nanejvýš jen jako *oběti pořadatelstva*, které je sdružilo a jež je po případě vede k cíli, kterého ani neznají. Dotaz svůj měl tedy podepsat prostě jen *výbor „Kruhu“* jako *pořadatel akce*.

Odsoudil jsem tím onen veteránsko-spolkový nemrav, jemuž propadl již v třetím roce života „Kruh“: *defilé podpisů*.

Jsem hotov s p. Dykem — hotov tak i hotov jinak. Nač zapíratí: jest mně smutno z té hromádky malichernosti i hrubosti, která zbyla z jeho článku.

Ecce Poeta! Pan Dyk, který jako básník tváří se rytířem a mstitelcem pravdy, tvrdí cosi, při čem nebyl, čeho nezná, o čem jen ví od kamaráda — a pak přirozeně: mluví nepravdu, provádí formální eskamotáž. O podpisy vyjednával se mnou *samojediný* p. Sezima — což nevádí p. Dykovi, aby si nevedl v mojí aféře, jako by tu byl doma. Na schůzi 24. 5. — na níž mimochodem řečeno, mluvil jsem s ním po prvé v životě — nesetřval do konce, odešel o hodinu dříve: ale to nevádí p. Dykovi, aby nešířil o ní klep.

Smutné divadlo: *pospolkařený básník!* Člověk posedlý spolkařským malichernictvím, fanatismem kamaraderie, je žalostný zjev: myslil jsem, že *těto* směšnosti mladá literatura bude ušetřena, — zdá se však, že přičiněním „Kruhu“ již tak nebude.

Pan Dyk má *esprit de corps*, za nějž by se nemusil stydět voják. Ale — básník?! Zde by se měl p. Dyk zamyslet. A zeptat se: je-li jen tak beze všeho *duch spolkový i duchem pravdy, noblesy a taktu*.

A jen několik slov ještě „Kruhu“.

Já nestál o styk s vámi — léta dovedl jsem se mu vyhýbat. Protivilo se mi to ovzduší dlouhých nebo kulatých hospodských stolů se svým klepařením a pivním bratrstvím, jímž náhle srostli lidé, kteří se včera ještě nenáviděli a ubíjeli.

Já nechodil za spolkem — spolek chodil za mnou: chodil za mnou i při brožurce divadelní. Proto jest mně lhostejno, dnes, spíláte-li mně. Jest to již český literární nemrav: škemrat dnes u někoho (škemrat — užívám toho slova vědomě), a nespílní-li vám ten člověk *dostova*, co jste chtěli, *je-li odchylného názoru*, vyspílat mu zítra.

Ale to jsou pohlavky, kterými se pohlavkujete sami.

Zanedlouho pochopí se to obecně.

24., 25. 7. 1904

Zasláno

Panu J. Kamprovi

Lituju velmi, že *nemluvíte pravdu*, tvrdíte-li, že jste mne 24. 5. odkázal na výbor „Kruhu“. *Nikoliv!* 24. 5. několikrát jste mně opakoval, že *buďe všechno uveřejněno*,

jak si přeju, resp. jak jsem to stylisoval v listě, který jsem Vám též den poslal. Několikráte, opakuju, jste mne tím ujistil: pp. Sezima a Jelínek, oba tuším členové výboru, ujistění to slyšeli.

Nemohl-li jste mně nic splnit — neměl jste mně také nic slibovat, ničím mne ujistovat: měl jste mne odkázat prostě na výbor, *na jehož rozhodnutí nebyl bych čekal*. *Byl bych si pomohl sám a vyličil sám věc v listech hned lehdý!*

Nezapomínejte, že popud k smírnému řešení otázky vyšel od Vás. V listě, jež jste mně poslal, žádal jste mne v zájmu akce, aby se věc vyřídila dohodnutím a vysvětlením. A na základě tohoto listu šel jsem do schůzky 24. 5.

Lituju tedy, že výtka neLOYÁLNOSTI Vás stíhati musím i nadále — a dnes naléhavěji než včera.

26. 7. 1904

Zasláno

Vážený pane redaktore, dovoluji mně ještě několik slov odpovědi na výklad výboru „Kruhu“ a „Zvonu“ 8. července, který se mně dostává teprve dnes do rukou. Budu stručný, poněvadž hlavní věci vložil jsem již v „Přehledu“ č. 37 a v „Čase“ č. 212 [viz zde na str. 223 a 227].

1. Pan Sezima zná se sám k tomu, že jsem žádal u svého jména *klausuli: „souhlasí do 30 proc.“* Výmluva, jako by to byl žert, jest nejapná. Pronesl jsem to na *konci našeho rozhovoru*, když jsem jmenoval všechno, co se mně na brožurce nelíbí a s čím nesouhlasím, a mělo to tudíž smysl *zcela určitý a jasný*. Znamenalo to: souhlasím sotva s třetinou.

2. Není pravda, že vytýkal jsem brožurce „nedostatek temperamentnosti“ a celý následující galimatyáš, který zcela zřetelně prozrazuje, že si její páni vymysleli ex post. Vytýkal jsem snad všechno jiné jen ne to, co píše páni ve „Zvonu“. Komické jest také, že to chce dekretovat *výbor „Kruhu“* — kdežto já mluvil se *samojediným* p. Sezimou — mezi čtyřma očima! Textu brožury — ne celé, neboť dostal jsem jí jen do str. 13, *šest stran posledních mně nikdo nedonesl!* — vytýkal jsem kromě některých stylistických nesmyslů a kotrmelců hlavně a především: *že je málkij, že neumí domyslet, že špatně argumentuje, že je misty nespravedlivý*.

3. Pánové podávají pak některé moje výroky (většinou nepřesně) ze schůzky 24. května, jako by to byly *námítky* proti brožurce. To je velmi komické. Já 24. května nepronesl jiné námítky než jedné — *ale ovšem kardinální, z níž pánům bylo horko: lotiž že mne podepsali neprávem*. Věty, kterými mne chtějí zesměšňovat, byly proneseny v hovoru o literárních, uměleckých a divadelních otázkách dne — a není na nich nic směšného než nejapná stylisace, která patří ovšem na vrub geniálního výboru. Ostatně nejedna z nich nalezne se v mém článku „Divadlo a literární kultura i ethika“, kde, uvidí se, má svůj dobrý a jasný smysl. Tam nalezne se také všechno, co jsem řekl proti p. J. Kvapilovi, neboť netajil jsem se nikdy nikomu, že nesouhlasím s ním v mnohém, — tam nalezne se to pověděno plně a otevřeně. Je právě